

12. april 2013

Samlenotat om

Europa- Parlamentets og Rådets Forordning om den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligt Stillede. COM(2012) 617 final. (Dansk version modtaget den 31. oktober 2012.)

1. Resumé

Forslaget om den europæiske fond for bistand til de socialt dårligt stillede har til formål at støtte nationale ordninger for uddeling af fødevarer og elementære forbrugsgoder til personlig brug for hjemløse eller for børn af de socialt dårligst stillede personer via partnerorganisationer, som er udvalgt af medlemsstaterne. Fonden kan støtte ledsageforanstaltninger, som supplerer uddelingen af fødevarer og varer, som bidrager til social inklusion af de socialt dårligst stillede personer.

Ifølge Kommissionen har den økonomiske krise ført til en forværring af fattigdom og social udstødelse. I 2010 var således næsten en fjerdedel af europæerne (116 millioner) i risiko for at blive fattige eller socialt udstødte. Det er omkring 2 millioner flere end det foregående år, og de første opgørelser for 2011 bekræfter denne tendens.

Kommissionen begrundet fremsættelsen af forslaget med, at den voksende fattigdom påvirker de europæiske borgeres levevilkår i negativ retning, og at omkring 40 millioner europæere lider store materielle afsavn. Selv om dette antal faldt markant i perioden mellem 2005 og 2008, begyndte det igen at stige mellem 2009 og 2010, og på bare ét år kunne det konstateres, at yderligere 342 000 personer oplever store materielle afsavn.

Fonden skal fremme gensidig læring, netværksarbejde og udbredelse af god praksis på området ikke-finansiel bistand til de socialt dårligst stillede personer.

Regeringen finder, at der bør sættes på en styrkelse af sammenhængskraften i EU og støtter i den forbindelse strukturreformer og vækst- og beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der styrker EU's konkurrencekraft og forbedrer den økonomisk-sociale udvikling.

Regeringen har i forhandlingerne af fonden været skeptisk og har ikke støttet forslaget, som har karakter af konkret naturalhjælp til socialt dårligst stillede mennesker, hvilket fra dansk side anses for at være en national opgave.

På mødet i Det Europæiske Råd den 8. februar om EU's budget for perioden 2014-2020 blev det imidlertid besluttet, at støtten til de socialt dårligst stillede vil være 2 500 mio. EUR for perioden 2014-2020.

Forslaget fremsættes i medfør af TEUF art. 175, stk.3.

2. Baggrund

I sin begrundelse for forslaget henviser Kommissionen til, at Den Europæiske Union har som mål at mindske antallet af personer, som lever i eller risikerer fattigdom eller social udstødelse, med mindst 20 millioner inden 2020.

Den økonomiske krise har ført til en forværring af fattigdom og social udstødelse. I 2010 var således næsten en fjerdedel af europæerne (116 millioner) i risiko for at blive fattige eller socialt udstødte. Det er omkring 2 millioner flere end det foregående år, og de første opgørelser for 2011 bekræfter denne tendens.

Den voksende fattigdom påvirker de europæiske borgeres levevilkår i negativ retning, og omkring 40 millioner europæere lider store materielle afsavn. Selv om dette antal faldt markant i perioden mellem 2005 og 2008, begyndte det igen at stige mellem 2009 og 2010, og på ét år kunne det konstateres, at yderligere 342 000 personer oplever store materielle afsavn.

Et af de vigtigste tegn på materielt afsavn er manglende adgang til fødevarer af passende kvantitet og kvalitet. 8,7 % af EU's befolkning havde i 2010 ikke råd til et måltid mad indeholdende kød, kylling eller fisk (eller et tilsvarende vegetarisk indhold) hver anden dag – hvilket af Verdenssundhedsorganisationen betragtes som et grundlæggende behov – dvs. mere end 43 millioner personer, og de første opgørelser for 2011 tyder på, at dette antal er stigende.

Det vigtigste EU-instrument til fremme af beskæftigelsesevnen, bekæmpelse af fattigdom og fremme af social inklusion er og vil fortsat være Den Europæiske Socialfond (ESF). Dette strukturelle instrument investerer som udgangspunkt i mennesker og deres kompetencer og har til formål at forbedre deres muligheder på arbejdsmarkedet. Men nogle af de mest udsatte borgere, som lever i ekstreme former for fattigdom, befinder sig så langt væk fra arbejdsmarkedet, at de ikke kan drage fordel af ESF's foranstaltninger vedrørende social inklusion.

EU's program for uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer har i mere end to årtier sørget for fødevarerhjælp til disse mennesker. Dette program er ifølge Kommissionen med tiden blevet en vigtig forsyningskilde for organisationer, der er i direkte kontakt med de mest udsatte medlemmer af samfundet, og som uddeler fødevarer til disse personer. På grund af den forventede reduktion af interventionslagrene og deres højst usikre fremtid i perioden 2011-2020 som følge af en række reformer af den fælles landbrugspolitik har programmet for uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer mistet sit oprindelige grundlag og vil blive afsluttet ved udgangen af 2013.

Problemerne med materielle afsavn er imidlertid ifølge Kommissionen stadig alvorlige, og der er fortsat behov for EU-støtte til de dårligst stillede i samfundet. På mødet i Det Europæiske Råd den 8. februar om EU's budget for perioden 2014-2020 blev det besluttet, at støtten til de socialt dårligst stillede vil være 2 500 mio. EUR for perioden 2014-2020.

På denne baggrund foreslår Kommissionen et nyt instrument for perioden 2014-2020 i form af en ny fond, som skal supplere de eksisterende samhørighedsinstrumenter, herunder navnlig Den Europæiske Socialfond ved at imødegå de værste og mest socialt belastende former for fattigdom, fødevarerangel og hjemløshed samt materielle afsavn hos børn.

Forslaget fremsættes i medfør af TEUF art. 175, stk.3. Forslaget kan vedtages med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Fonden har til formål at støtte nationale ordninger for uddeling af fødevarer og elementære forbrugsgoder til personlig brug for hjemløse eller for børn af de socialt dårligst stillede personer via partnerorganisationer, som er udvalgt af medlemsstaterne. Fonden kan støtte ledsageforanstaltninger, som supplerer uddelingen af fødevarer og varer, som bidrager til social inklusion af de socialt dårligst stillede personer.

Fonden skal fremme gensidig læring, netværksarbejde og udbredelse af god praksis på området ikke-finansiell bistand til de socialt dårligst stillede personer.

Kommissionen og medlemsstaterne sørger for sammenhæng mellem på den ene side støtte fra fonden og på den anden side Unionens øvrige politikker og prioriteter.

Støtte fra fonden skal iværksættes i tæt samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

Kommissionen og medlemsstaterne sørger i overensstemmelse med deres respektive ansvar for koordination mellem fonden og Den Europæiske Socialfond og med andre EU-politikker og -instrumenter.

Kommissionen og medlemsstaterne sikrer en effektiv udnyttelse af fonden, bl.a. gennem overvågning, rapportering og evaluering.

Kommissionen og medlemsstaterne sikrer, at ligestilling mellem mænd og kvinder og integrering af kønsaspektet fremmes i forbindelse med gennemførelsen af fonden.

Kommissionen og medlemsstaterne tager passende skridt til at forhindre enhver forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering i forbindelse med adgang til fonden.

Kommissionen vedtager en afgørelse i form af en gennemførelsesretsakt om den årlige fordeling af de samlede midler pr. medlemsstat under hensyntagen til andelen af befolkningen, som lider alvorlige materielle afsavn og den andel af befolkningen, som lever i husstande med meget lav arbejdsintensitet.

Alle medlemsstater forelægger et operationelt program for Kommissionen, som dækker perioden fra den 1. januar 2014 til den 31. december 2020, senest tre måneder efter ikrafttrædelsen af forordningen.

Det operationelle program udarbejdes af medlemsstaten eller enhver anden myndighed, som er udpeget af denne, i samarbejde med kompetente regionale, lokale eller andre offentlige myndigheder og organer, som repræsenterer civilsamfundet samt organer, som er ansvarlige for at fremme ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Medfinansieringen for hvert operationelt program må højst udgøre 85 % af de støtteberettigede offentlige udgifter.

Støtten kan gives til dækning af udgifter i forbindelse med indkøb af fødevarer og elementære forbrugsgoder til personligt brug for hjemløse eller børn samt udgifter til transport af fødevarer m.v.

Hertil kommer visse administrationsudgifter.

Ved mødet i Det Europæiske Råd den 7.-8. februar 2013 blev det besluttet over perioden 2014-2020 at afsætte 2.5 mia. euro i 2011-priser til bistand til de dårligst stillede. Med henblik på programmering og efterfølgende optagelse i Unionens almindelige budget indekseres beløbet med 2% årligt.

Forslaget indeholder bemyndigelse til Kommissionen til at vedtage delegerede retsakter vedrørende forslagens praktiske gennemførelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Udtalelsen fra Europa-Parlamentet forventes at foreligge ultimo april.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at dets mål om at fremme social samhørighed i Unionen og bidrage til bekæmpelse af fattigdom social udstødelse ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor bedre kan gennemføres på EU-plan. Unionen kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. Traktatens art. 5. Forslaget går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dets mål og er derfor i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Regeringen finder, at de sociale formål, som forslaget angiver at forfølge, som udgangspunkt bedst varetages nationalt som en integreret del af medlemsstaternes øvrige sociale indsatser. Efter regeringens opfattelse er uddeling af konkret naturalhjælp til socialt dårligt stillede mennesker en national opgave, hvis opfyldelse ikke nås bedre på EU-plan.

Der blev på Det Europæiske Råd den 8. februar 2013 indgået en aftale, hvor man øremærkede et særligt beløb til EU-støtte til de social dårligst stillede. Fonden har til formål at administrere disse midler sagligt inden for Unionen. Regeringen vurderer på den baggrund, at forslaget – som alene har til formål at skabe rammerne for et allerede allokeret beløb på EU-budgettet – er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant i denne sammenhæng

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har statsfinansielle konsekvenser gennem dets indvirkning på EU's budget

Forslaget medfører en udgift på EU's budget på 2,5 mia. Euro for perioden 2014-2020.

Såfremt Danmark også i den kommende budgetperiode vil skulle finansiere ca. 2 % af EU's udgifter, svarer det til en statslig udgift, på ca. 50 mio. euro (373 millioner kr.) for perioden.

Forslaget kan have administrative konsekvenser for det offentlige, herunder særligt for den eller de offentlige myndigheder, der skal varetage forvaltningsmyndighedsopgaven og kontrolopgaven i forbindelse med fonden, herunder udarbejdelse af operationelt program

samt implementering af og opfølgning på programmet i form af udarbejdelse af fx årsrapporter, betalingsanmodninger, kontrolrapporter mv.

Forslaget skønnes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

AC og FA har ingen bemærkninger.

DA støtter regeringens holdning, da der ikke er nogen fornuft i at hjælpe svage grupper med naturalier fra EU – det er klart et nationalt anliggende. Danmark ville næppe få meget tilbage fra EU, mens andre lande ville modtage pengene – en ny omfordeling.

Samtidig støtter **DA** ikke yderligere udgifter i landbrugsfonden

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der har hidtil været et blokerende mindretal af medlemsstater, herunder Danmark, som ikke har kunnet støtte forslaget. Der kan imidlertid foreligge en ny situation efter indgåelse af aftale om EU's budget for perioden 2014-2020 på Det Europæiske Råd den 8. februar, hvorfor der endnu ikke tegner sig et entydigt billede af forhandlingssituationen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er som hidtil skeptisk over for forslaget, som har karakter af konkret naturalhjælp til socialt dårligt stillede mennesker, hvilket anses som en national opgave.

Da det imidlertid på mødet i Det Europæiske Råd den 8. februar om EU's budget for perioden 2014-2020 blev besluttet, at støtten til de socialt dårligst stillede vil være 2 500 mio. EUR for perioden 2014-2020, kan det ikke udelukkes, at det hidtidige blokerende mindretal ikke længe vil være intakt. Så længe det blokerende mindretal består, vil Danmark støtte det. I lyset af udviklingen vil man fra dansk side under alle omstændigheder arbejde for, at forslaget fremstår så administrativt proportionalt og enkelt som muligt, samt at graden af egenbetaling forsøges forhøjet med henblik på at skabe et nationalt ejerskab for foranstaltningerne under fonden.

Hertil kommer, at man fra dansk side vil arbejde for, at deltagelse i fonden gøres frivillig ad modum deltagelse i den nuværende fødevarerordning, og at ikke anvendte midler herfra tilfalder den pågældende medlemsstats nationale allokering under socialfonden.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har modtaget grund- og nærhedsnotat om sagen den 29. november 2012.

